

**LIETUVOS RESPUBLIKOS POTENCIALIAI PAVOJINGŲ ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪROS
ĮSTATYMO NR. I-1324 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 47¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.2.1 papunktyje nurodyto darbo „Žmogaus patogumui skirtos viešosios paslaugos“ 3 veiksmo tikslus, parengė Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo Nr. I-1324 pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas dėstomas nauja redakcija, (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo 47¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Kodekso projektas).

Įstatymo projekto tikslas – optimizuoti ir modernizuoti teisės vykdyti potencialiai pavojingų įrenginių (toliau – įrenginiai) priežiūrą suteikimo tvarką, atsisakyti perteklinių ir neproporcingų reikalavimų juridiniams asmenims, vykdančioms įrenginių priežiūrą, patikslinti įstaigų, atsakingų už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, ir įrenginių savininkų teises ir pareigas.

Įstatymo projekto uždaviniai:

- 1) atsisakyti įgaliojimų tikrinti įrenginių techninę būklę suteikimo;
- 2) atsisakyti nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimo, nustatyti pagrindinius reikalavimus ir supaprastinti nuolatinės įrenginių priežiūros organizavimo tvarką;
- 3) nustatyti įrenginių parametrus Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme (toliau – Įstatymas);
- 4) atlikti redakcinio pobūdžio Įstatymo pakeitimus, atsisakant perteklinių, pridėtinės vertės nesukuriančių teisinio reguliavimo nuostatų.

Kodekso projektu siekiama nustatyti įrenginių savininkų ir asmenų, vykdančių įrenginių priežiūrą, atsakomybę už įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyriausiasis specialistas Jonas Malikėnas (tel. 8 706 68173, el. p. jonas.malikenas@socmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

1. Įstatymo 1 straipsnyje nurodyta Įstatymo paskirtis ir taikymas. Remdamasi Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir Įstatymo 5 straipsnio 3 punktu, Vyriausybė tvirtina įrenginių kategorijų sąrašą, o valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, pagal Vyriausybės patvirtintą įrenginių kategorijų sąrašą sudaro ir tvirtina įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų įrenginių sąrašą (nurodydamos jų parametrus). Pažymėtina, kad nuo atitinkamo įrenginio kategorijos ir parametrų priklauso, ar atitinkamo įrenginio priežiūrai yra taikomi Įstatymo reikalavimai. Įrenginių kategorijos ir parametrai patvirtinti Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 817), Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gruodžio 21 d.

įsakymu Nr. 4-457 „Dėl įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 1-291 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktuose įtvirtinti aiškumo ir sistemiškumo principai, pagal kuriuos teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Atsižvelgiant į tai, tikslinga papildyti Įstatymą priedu, kuriame būtų nustatyti atskirų kategorijų įrenginių, kuriems taikomos Įstatymo nuostatos, parametrai.

2. Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžti potencialiai pavojingi įrenginiai kaip darbo priemonės (darbui naudojamos mašinos, įrengimai, įrenginiai, aparatai, prietaisai ar įrankiai) ir kiti įrenginiai, kuriuos naudojant kyla pavojus darbuotojų ir kitų žmonių gyvybei, sveikatai, aplinkai ar turtui dėl juose sukauptos energijos bei vykstančių procesų ir kuriems reikalinga šio įstatymo nustatyta priežiūra. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.270 straipsnis transporto priemonės, mechanizmus, elektros ir atominę energiją, sprogstamųjų ir nuodingų medžiagų naudojimą, statybą priskiria prie didesnio pavojaus šaltinių, galinčių sukelti žalą, todėl šių didesnio pavojaus šaltinių valdytojai, t. y. asmenys, valdantys šį šaltinį nuosavybės, patikėjimo teise ar kitokiu teisėtu pagrindu (panaudos, nuomos ar kitokios sutarties pagrindu, pagal įgaliojimą ir t. t.), atsako už jų padarytą žalą. Sąvoka „potencialiai pavojingi įrenginiai“ yra tikslintina, siekiant aiškiai apibrėžti įrenginius ir atskirti juos nuo didesnio pavojaus šaltinių ir kitų įrenginių.

Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje sąvoka „įrenginių naudojimas“ apibrėžta kaip veikla, susijusi su įrenginių paleidimu ar stabdymu, darbu, gabenimu, remontu, modifikavimu, priežiūra ir aptarnavimu, įskaitant ir valymą. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Įstatymas nustato įrenginių priežiūros ir jos atlikimo kontrolės bendruosius principus. Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta sąvoka „įrenginio priežiūra“, kuri apibrėžta kaip atitinkamuose įrenginių naudojimo ir priežiūros teisės norminiuose aktuose bei gamintojo pateiktuose įrenginių techniniuose dokumentuose nustatyta techninių paslaugų, teisinių ir organizacinių priemonių, skirtų užtikrinti, kad naudojami įrenginiai būtų saugūs ir nekeltų pavojaus žmonėms, turtui bei aplinkai, visuma. Atsižvelgiant į tai, kad įrenginio naudojimo sąvokoje įvardytos veiklos apima ne tik Įstatymo 1 straipsnyje nurodytą įstatymo paskirtį, bet ir kitas veiklas, nesusijusias su šio Įstatymo paskirtimi, tikslinga šios sąvokos atsisakyti.

3. Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad įgaliota įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar valstybėje, pasirašiusioje Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – valstybėje narėje), įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jų filialai, įsteigti Lietuvos Respublikoje ar valstybėje narėje, akredituoti kaip kontrolės įstaigos, kurioms valstybės institucija suteikė įgaliojimus tikrinti įrenginių techninę būklę. Reikalavimai akredituotoms kontrolės įstaigoms, siekiančioms tapti įgaliotomis įstaigomis, yra nustatyti Įstatymo 5¹ straipsnyje ir Įgaliojimų tikrinti potencialiai pavojingų įrenginių techninę būklę suteikimo akredituotoms kontrolės įstaigoms tvarkos apraše, patvirtintame Vyriausybės nutarimu Nr. 817 (toliau – Įgaliojimų tikrinti įrenginių techninę būklę suteikimo tvarka), t. y. įstaiga turi būti akredituota, turėti draudimą ir pateikti kontaktinę informaciją apie save. Pažymėtina, kad valstybės institucija, priimanti sprendimą suteikti akredituotai kontrolės įstaigai įgaliojimus, neatlieka šios įstaigos kompetencijos vertinimo ir veiklos priežiūros. Šį vertinimą ir priežiūrą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymu, pagal Lietuvos standartą LST EN ISO/IEC 17020 vykdo Nacionalinis akreditacijos biuras. Remdamasis Atitikties įvertinimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Nacionalinis akreditacijos biuras įvertina ir akredituoja sertifikavimo ir kontrolės įstaigas, bandymų ir

kalibravimo laboratorijas, išduoda akreditavimo pažymėjimus Nacionalinio akreditacijos biuro nustatyta tvarka, t. y. Nacionalinio akreditacijos biuro direktoriaus 2016 m. rugsėjo 28 d. įsakymo Nr. V-23 „Dėl akreditacijos dokumento AD 5.6 patvirtinimo“¹ (toliau – Nacionalinio akreditacijos biuro įsakymas) 5.1 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad Nacionalinis akreditacijos biuras tikrina informaciją apie pageidaujamą akreditavimo sritį, kontrolės įstaigą, kontrolės įstaigos darbuotojus, kontrolei naudojamus įrenginius, kontrolei naudojamas matavimo priemones, kalibravimui naudojamus pamatinius ir darbinius etalonus, matavimo priemones, kalibravimui naudojamas etalonines medžiagas, paliudytasias etalonines medžiagas, pamatinių etalonų kalibravimo periodiškumą, atliekamų darbų kokybės tikrinimą, norminius ar kitus dokumentus, taikomus akredituojamoje srityje, draudimą dėl atsakomybės (draudimo pažymėjimo kopiją), kokybės vadovą ir kitus susijusius dokumentus. Todėl Įstatyme nustatytų įgaliojimų suteikimas laikytinas pertekliui.

Vadovaudamasi Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 4 punktu, Vyriausybė nustato Įgaliojimų tikrinti įrenginių techninę būklę suteikimo tvarką. Įstatymo 5¹ straipsnyje nustatyti reikalavimai įstaigai, siekiančiai gauti įgaliojimus tikrinti įrenginių techninę būklę. Pažymėtina, kad Įgaliojimų suteikimo akredituotoms kontrolės įstaigoms tvarka yra neproporcingai sudėtinga, nes valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, patikrina, ar įstaiga, siekianti gauti įgaliojimus tikrinti įrenginių techninę būklę, yra akredituota Nacionalinio akreditacijos biuro ir atitinka kitus Įstatymo 5¹ straipsnio 1 ir 3 dalių reikalavimus, kuriuos, remdamasis Nacionalinio akreditacijos biuro įsakymo 5.1 papunkčiu, jau būna patikrinęs Nacionalinis akreditacijos biuras. Taigi juridiniams asmenims, siekiantiems gauti įgaliojimus tikrinti įrenginių techninę būklę, keliama neproporcingi reikalavimai.

4. Įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje nurodyta, kad įrenginio techniniai dokumentai – įrenginio atitikties deklaracija, įrenginio sertifikatas, įrenginio pasas, brėžiniai, įrenginio priežiūros dokumentai (įrenginio montavimo ir bandymo prieš pradedant jį naudoti, aptarnavimo, remonto, demontavimo taisyklės, instrukcijos) ir kiti kartu su įrenginiu gamintojo pateikiami dokumentai, kuriuose nurodoma įrenginio paskirtis, konstrukcija, parametrai, privalomieji saugos reikalavimai bei naudojimo tvarka. Pažymėtina, kad įrenginio techninius dokumentus turi parengti gamintojai ir (arba) įrengėjai, norintys teikti įrenginius į Europos Sąjungos rinką, techninių dokumentų turinys nustatytas techniniais reglamentais (Techniniu reglamentu „Liftai ir liftų saugos įtaisai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 106 „Dėl techninio reglamento „Liftai ir liftų saugos įtaisai“ patvirtinimo“, techniniu reglamentu „Mašinų sauga“, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, Slėginės įrangos techniniu reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl Slėginės įrangos techninio reglamento patvirtinimo“, ir kitais). Atsižvelgiant į tai, kad atitinkamų įrenginių techninių dokumentų turiniui taikomi skirtingi Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimai, netikslinga įrenginio techninių dokumentų sąvoką apibrėžti Įstatyme.

5. Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje pateiktas įrenginių, kurių techninė būklė turi būti patikrinta, grupių sąrašas. Tačiau 4 straipsnio 1 punkte nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina įrenginių kategorijų sąrašą. Kadangi Įstatyme vartojami terminai „potencialiai pavojingų įrenginių grupė“ (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalis) ir „potencialiai pavojingų įrenginių kategorija“ (Įstatymo 4 straipsnio 1 punktas ir 5 straipsnio 3 punktas), kyla neaiškumų dėl šių terminų reikšmės, todėl, siekiant reguliavimo aiškumo, būtina Įstatyme aiškiai įvardyti įrenginių kategorijas (atsisakant įrenginių grupės).

6. Įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „įrenginių gamintojai, jų įgalioti atstovai ir kiti juridiniai bei fiziniai asmenys, tiekiantys įrenginius į rinką, privalo vadovautis įrenginių priežiūros norminiais aktais ir užtikrinti, kad į rinką pateikti įrenginiai turėtų jų saugos atitiktį

¹ http://nab.lrv.lt/uploads/nab/documents/files/AD%205_6%204%20leidimas%201%20keitinys%202018_kovas%20koreg.doc

patvirtinančius dokumentus ir kad naudojamas įrenginys atitiktų konkretaus priežiūros norminio akto reikalavimus“. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog šis įstatymas nustato gamintojų, platintojų ir paslaugų teikėjų pareigas bei atsakomybę už nesaugių produktų pateikimą į Lietuvos Respublikos rinką. Produktų pateikimas į rinką ir produktų sauga yra Produktų saugos įstatymo taikymo sritis.

Įstatymo 3 straipsnio 4 dalis nustato, kad įrenginių savininkai, įgaliotos įstaigos, Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), atlikdami savo funkcijas, vadovaujasi įrenginių priežiūros norminiais teisės aktais bei įrenginių techniniais dokumentais. Pažymėtina, kad Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog visų įrenginių ir jų įrangos priežiūra nustatyta įrenginių priežiūros norminiuose teisės aktuose ir yra privaloma. Taigi Įstatymo 3 straipsnio 4 dalis dubliuoja Įstatymo 2 straipsnio 3 dalies nuostatas.

7. Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, kad Vyriausybė paskiria valstybės institucijas, atsakingas už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, o Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija koordinuoja valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, veiklą. Vyriausybės nutarimo Nr. 817 2 punkte nurodytos valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, t. y. nurodytos ministerijos ir kokių įrenginių kategorijų priežiūrai joms yra pavesta atlikti. Įstatymo 5 straipsnyje nustatytos valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, funkcijos, kurios yra vienodos visoms valstybės institucijoms. Pažymėtina, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vadovaudamasi Įstatymo 5 straipsniu ir Vyriausybės nutarimo Nr. 817 2 punktu, neturi teisės koordinuoti įrenginių kategorijų priežiūros, kuri jai yra nepriskirtina, todėl siūloma šį punktą panaikinti.

8. Įstatymo 5 straipsnyje reglamentuotas įrenginių priežiūros organizavimas. Įstatymo 5 straipsnio 5 punkte numatyta, kad valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, nustato naujų importuojamų įrenginių, išskyrus tuos, kurie atitinka techninių reglamentų reikalavimus, ir importuojamų naudotų įrenginių techninių dokumentų patikrinimo bei šių įrenginių tinkamumo naudoti Lietuvos Respublikoje pripažinimo tvarką. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2008, nustatančio su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančio reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL 2008 L 218, p. 30), 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad reglamente numatyta gaminių rinkos priežiūros sistema, siekiant užtikrinti, kad tie produktai atitiktų reikalavimus, nustatančius aukštą visuomenės interesų, kaip antai sveikata ir sauga apskritai, apsaugos, profesinės sveikatos ir darbo saugos, vartotojų apsaugos, aplinkos apsaugos ir saugumo lygį, o 1 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad reglamentu nustatoma gaminių iš trečiųjų šalių tikrinimo sistema. Reglamento 29 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jeigu rinkos priežiūros institucijos nustato, jog gaminys neatitinka derinamųjų Bendrijos teisės aktų, jos imasi tinkamų veiksmų, tarp kurių, jei reikia, gali būti draudimas pateikti gaminių į rinką. Pažymėtina, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnyje nurodyta, jog reglamentas yra taikomas visuotinai, jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, todėl Įstatymo 5 straipsnio 5 dalis turi būti panaikinta kaip prieštaraujanti reglamentui.

9. Įstatymo 7 straipsnyje nustatyti įgaliotų įstaigų uždaviniai, t. y. teikti išvadas įrenginių savininkams dėl įrenginių tinkamumo pradėti juos naudoti ir tikrinti įrenginių techninę būklę. Pažymėtina, kad Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose nustatytos analogiškos įgaliotos įstaigos funkcijos.

Įstatymo 8 straipsnyje nustatytos įgaliotų įstaigų funkcijos ir teisės. Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta įgaliotos įstaigos funkcija sudaryti sutartį dėl įrenginių techninės būklės tikrinimo. Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad įgaliota įstaiga yra įstaiga, kuria valstybės institucija suteikė įgaliojimą tikrinti įrenginių techninę būklę, t. y. atliekama naudojamo įrenginio privalomoji apžiūra, privalomasis įrenginio parametrų, rodančių, kad jis atitinka saugos

reikalavimus, patikrinimas, įrenginio bandymai ir kiti įrenginio saugos atitikties įvertinimo veiksmai. Pažymėtina, kad sutarties dėl įrenginių techninės būklės tikrinimo sudarymas yra įgaliotos įstaigos teisė, todėl ši įgaliotos įstaigos funkcija yra perteklinė.

10. Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad įrenginio savininkas gali pradėti naudoti įrenginį, gavęs įgaliotos įstaigos išvadą. Pažymėtina, jog šis punktas yra neišsamus, nenurodo, kokius veiksmus įrenginio savininkas turi atlikti, kokius dokumentus pateikti įgaliotoms įstaigoms, kad šios tinkamai galėtų įvertinti įrenginio techninę būklę ir saugų jo naudojimą.

Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta, kad įrenginys yra registruojamas Valstybinėje darbo inspekcijoje. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatais, patvirtintais Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Registro nuostatai), yra įsteigtas Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registras (toliau – Registras) ir jame registruojami potencialiai pavojingi įrenginiai.

Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta įrenginio savininko pareiga atlikti nuolatinę įrenginio priežiūrą. Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 9 punkte numatyta, kad įrenginiams naudoti ir prižiūrėti įrenginių savininkai privalo skirti teisės aktų nustatyta tvarka apmokytus ir atestuotus asmenis. Įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad įrenginio savininkas atitinkamas pareigas, tarp jų ir atlikti nuolatinę priežiūrą, gali perduoti juridiniam asmeniui, turinčiam nuolatinės įrenginių priežiūros licenciją arba atestatą vykdyti energetikos įrenginių eksploatavimą. Pažymėtina, kad Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatytos pareigos įgyvendinimas nėra tikslus, todėl neaišku, ar įrenginio savininkas fizinis asmuo gali atlikti nuolatinę priežiūrą savarankiškai ir kokie reikalavimai jam keliami.

11. Vadovaudamasi Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 7 punktu, Vyriausybė tvirtina nuolatinės potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros licencijavimo taisykles. Įstatymo 10¹ straipsnyje nustatyta nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimo tvarka. Licencija išduodama, jeigu juridinis asmuo atitinka Įstatymo 10¹ straipsnio 4 dalyje numatytus reikalavimus.

Licencijų informacinės sistemos duomenimis, nuolatinę įrenginių priežiūros licenciją atlikti nuolatinę įrenginių priežiūrą turi 83 juridiniai asmenys (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija išdavė 62 licencijas, Vartotojų teisių apsaugos tarnyba – 21), o 6 juridiniams asmenims išduota 11 įgaliojimų tikrinti įrenginių techninę būklę (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, pagal kompetenciją organizuodama įrenginių priežiūrą, yra išdavusi įgaliojimus 6 juridiniams asmenims, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija – 3 juridiniams asmenims, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija – 2 juridiniams asmenims).

Pagal Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“, 5 punktą, veiklos licencijavimas – tinkama teisinio reguliavimo priemonė tik tada, kai jis atitinka abi šias sąlygas: 1. veiklos licencijavimu siekiama išspręsti aiškiai nustatytą problemą ir apsaugoti svarbius visuomenės interesus ir nėra mažiau ribojančių priemonių nustatytai problemai spręsti ir svarbiems visuomenės interesams apsaugoti, t. y., įvertinus veiklos licencijavimo alternatyvas (pvz., savireguliacijos galimybę, veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą ir kontrolę), nustatoma, kad veiklos licencijavimu siekiamų tikslų kitos priemonės nepadėtų pasiekti, o pasirinkta teisinio reguliavimo priemonė – veiklos licencijavimas – neriboja ūkio subjektų teisių ir laisvių daugiau, nei to reikia veiklos licencijavimu siekiamam tikslui pasiekti; 2. jis netaikomas tik kaip priemonė rinkos dalyvių skaičiui apriboti ar juo nesiekama tik gauti papildomų biudžeto pajamų.

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog proporcingumo principas, kaip vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų, reiškia, kad įstatyme numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, kad šios priemonės turi būti būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau, negu reikia šiems tikslams pasiekti (Konstitucinio Teismo 2009 m. gruodžio 11 d. nutarimas „Dėl Lietuvos

Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies (2002 m. balandžio 23 d., 2007 m. birželio 7 d. redakcijos) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“). Teisės aktai, reglamentuojantys kitų didesnio pavojaus šaltinių priežiūrą (pvz., Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas), nenumato šių įrenginių nuolatinės priežiūros veiklos licencijavimo.

Kadangi įrenginių techninę būklę periodiškai ir esant nustatytoms aplinkybėms papildomai tikrina akredituotos įstaigos, nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimas yra neproporcinga teisinio reguliavimo priemonė. Be to, ji neužtikrina reikiamos priežiūros kokybės: Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis, nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. buvo surašyti 44 reikalavimai dėl pažeidimų pašalinimo atliekant įrenginių nuolatinę priežiūrą (2016 m. – 10; 2017 m. – 15, o 2018 m. – 19), uždrausta naudoti 7 įrenginius dėl teisės aktais nustatyto periodiškumu neatliktų techninės būklės patikrinimų (2016 m. – 2, 2017 m. – 4, 2018 m. – 1).

12. Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad fiziniai asmenys, kurie naudodami įrenginius pažeidžia įrenginių priežiūros reikalavimus ir trukdo įgaliotų įstaigų darbuotojams atlikti jiems pavestas funkcijas, atsako įstatymų nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad išskirti tik fiziniai asmenys, kurie atsako už Įstatymo pažeidimus, tačiau nenurodyta juridinių asmenų atsakomybė. Įstatymo 2 straipsnio 7 dalis numato, kad įrenginio savininkas – juridinis ar fizinis asmuo, kuriam įrenginys priklauso nuosavybės teise, arba įrenginio valdytojas, kuris valdo, naudoja įrenginį ir juo disponuoja turto patikėjimo teise. Siekiant teisės taikymo nuoseklumo ir aiškumo, siūlytina nurodyti, kad įrenginio savininkas, t. y. ir fizinis, ir juridinis asmuo, atsako už įstatymo pažeidimus.

13. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – Kodeksas) šiuo metu nenumato atsakomybės už įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimus. Valstybinė darbo inspekcija nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. surašė 4 administracinių nusižengimų protokolus juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims (2016 m. – 1 administracinių teisės pažeidimų protokolai pagal tuomet galiojusį Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 41 straipsnio 1 dalį už įrenginio naudojimą, neatlikus techninės būklės tikrinimo, ir skirta administracinė bauda, 2017 m. – 2 protokolai, 2018 m. – 1 protokolai pagal Kodekso 96 straipsnio 3 dalį už įrenginio naudojimą, neatlikus techninės būklės tikrinimo).

Pažymėtina, kad Valstybinė darbo inspekcija skyrė baudas tik juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims pagal Kodekso 96 straipsnio 3 dalį, kuri leidžia bausti už darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimą. Atsižvelgdama į Kodekso nuostatas, Valstybinė darbo inspekcija neturi teisės bausti įrenginio savininko fizinio asmens, nors, Registro 2019 m. vasario 28 d. duomenimis, 2 126 fizinių asmenų vardu užregistruoti 2 427 įrenginiai, iš jų 256 įrenginiai yra laikinai nenaudojami. 570 fizinių asmenų naudojamiems įrenginiams laiku neatlikti techninės būklės patikrinimai (tikrinimai vėluoja daugiau kaip 30 dienų).

Be to, pažymėtina, kad asmenims, atliekantiems įrenginių priežiūrą pagal sutartis, taip pat nėra taikoma atsakomybė už įrenginių priežiūros norminių teisės aktų nevykdymą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma:

1. Keičiant Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnį, panaikinant Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 5 straipsnio 1 punktą, siūloma atsisakyti papildomos prievolės gauti įgaliojimus iš valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, ir palikti dabar galiojantį reikalavimą juridiniam asmeniui, siekiančiam atlikti įrenginių techninės būklės tikrinimą, būti akredituotam kaip A tipo kontrolės įstaigai pagal Lietuvos standartą LST EN ISO/IEC 17020. Pažymėtina, kad Lietuvos standartas LST EN ISO/IEC 17020 yra perimtas tarptautinis standartas ISO/IEC 17020, todėl šių standartų turinys yra vienodas ir Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalis suteikia galimybę

akredituotą įstaigą tapti ir kitos valstybės narės įstaigai, jei ji bus akredituota pagal atitinkamos valstybės perimtą tarptautinį standartą ISO/IEC 17020.

Siūloma nustatyti aiškius reikalavimus įstaigoms, ketinančioms tikrinti įrenginių techninę būklę. Pažymėtina, kad atsisakius įgaliojimų suteikimo tvarkos supaprastėja administracinės procedūros, kai valstybės institucija, atsakinga už atskirų įrenginių kategorijų ar parametrų administracinį reglamentavimą, priimdama sprendimą dėl įgaliojimo suteikimo, pakartotinai tikrina Nacionalinio akreditacijos biuro patikrintus duomenis, taip pat mažinama administracinė našta verslui, pagreitėja sprendimų priėmimas, didinama konkurencija.

Panaikinant Įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, siūloma atsisakyti įrenginių naudojimo sąvokos, kuri apibrėžta kaip veikla, susijusi su įrenginių paleidimu ar stabdymu, darbu, gabenimu, remontu, modifikavimu, priežiūra ir aptarnavimu, įskaitant ir valymą, nes dalis šių veiksmų nepatenka į Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nurodytą įstatymo reguliavimo sritį. Terminų banke terminas „naudojimas“ apibrėžtas kaip daiktų naudingųjų savybių taikymas gamybiniais, buitiniams, kultūriniais poreikiams, tokia pačia prasme terminas „įrenginio naudojimas“ yra vartojamas ir Įstatyme, neapimant gabenimo, modifikavimo, valymo ir kitų veiksmų.

Panaikinant Įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, siūloma atsisakyti įrenginio techninių dokumentų sąvokos. Pažymėtina, kad įrenginio techninius dokumentus turi parengti gamintojai ir (arba įrengėjai), norintys teikti įrenginius į Europos Sąjungos rinką. Įrenginio techninių dokumentų turinys nurodytas skirtingose direktyvose (pvz., 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/33/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su liftais ir liftų saugos įtaisais, suderinimo (OL 2014 L 96, p. 251), 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/424 dėl lynų kelio įrenginių, kuriuo panaikinama Direktyva 2000/9/EB (OL 2016 L 81, p. 1), ir jas įgyvendinančiuose techniniuose reglamentuose. Produktų saugos įstatymas reglamentuoja produktų pateikimą į rinką, o Įstatymas nustato rinkoje esančių produktų priežiūrą, todėl panaikinus šią sąvoką bus užtikrinamas aiškumo ir sistemiškumo principų įgyvendinimas ir atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros norminiuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai įrenginio techniniams dokumentams ir jų turiniui.

2. Keičiant Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalį, siūloma aiškiai apibrėžti potencialiai pavojingo įrenginio sąvoką ir Įstatymo taikymo sritį – papildyti šią dalį nuostata, kad įrenginių kategorijos nurodomos Įstatymo 3 straipsnyje, o parametrai – Įstatymo priede. Įstatymo projekto priede išdėstyti įrenginių parametrai padės atskirti įrenginius, kuriems yra taikomas Įstatymas, nuo kitų įrenginių ar didesnio pavojaus šaltinių, kuriems Įstatymas netaikomas ir kurių savininkų teisės, pareigos ir priežiūros reikalavimus nustato kiti teisės aktai.

Keičiant Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalį, panaikinant Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 5 straipsnio 3 punktą, siūloma atsisakyti nuostatos, kad Įstatymu tvirtinamas įrenginių grupių sąrašas, Vyriausybė nutarimu tvirtina įrenginių kategorijų sąrašą, o valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių administracinį reglamentavimą, tvirtina valstybės registre registruojamų įrenginių sąrašą (nurodydamos jų parametrus). Siekiant supaprastinti esamą tvarką, užtikrinti aiškumo, efektyvumo ir sistemiškumo principus, siūloma Įstatyme nustatyti bendrą įrenginių kategorijų ir parametrų sąrašą.

Panaikinant Įstatymo 3 straipsnio 2 dalį, siūloma panaikinti nuostatą, kad „įrenginių gamintojai bei montuotojai privalo užtikrinti, kad įrenginiai būtų pagaminti, sumontuoti ir išbandyti pagal įrenginių priežiūros norminių aktų reikalavimus. Įrenginių projektavimo ir gamybos stadijose privalomąją priežiūrą priežiūros norminių aktų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlieka paskelbtos (notifikuotos) įstaigos“. Pažymėtina, kad produktų gamybos ir pateikimo į rinką reikalavimus nustato Produktų saugos įstatymas ir Europos Sąjungos reglamentai, todėl panaikinus šią nuostatą bus pašalinti prieštaravimai ir nuosekliai įgyvendinti produktų gamybos ir pateikimo reikalavimai. Panaikinant Įstatymo 3 straipsnio 3 ir 4 dalis bei 7 straipsnį, siekiama užtikrinti aiškumo, efektyvumo principų įgyvendinimo ir nedubliuoti nuostatų, kurios jau yra numatytos Įstatymo 2 straipsnio 3 ir 4 dalyje bei 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose.

4. Įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma nustatyti įrenginių priežiūros valstybinį valdymą, kuris apimtų Vyriausybės ir valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, kontrolę ir akreditavimą, kompetenciją įrenginių priežiūros srityje, sujungiant Įstatymo 4, 5 ir 6 straipsnius. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalimi, sąvoka „valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą“, pakeista sąvoka „valstybės institucijos, atsakingos už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą“.

Panaikinant Įstatymo 4 straipsnio 2 dalį, siūloma atsisakyti nuostatos, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija koordinuoja valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą, veiklą. Pažymėtina, kad Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 punktas nustato, jog Vyriausybė paskiria valstybės institucijas, atsakingas už atskirų kategorijų įrenginių priežiūros organizavimą. Tam, kad būtų įgyvendinti aiškumo, efektyvumo ir sistemiškumo principai, keičiant Įstatymo projektą, siekiama Įstatyme nenumatytų funkcijų, priskirtų Vyriausybei ir valstybės institucijoms, atsakingoms už atskirų kategorijų ar parametrų priežiūros administracinį reglamentavimą, (tokių kaip įgaliojimų tikrinti įrenginių techninę būklę suteikimas, nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimas, įgaliotų įstaigų priežiūrų ir valstybės registre registruojamų įrenginių sąrašų tvirtinimas) atsisakyti arba reglamentuoti Įstatymu. Optimizuojant valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, funkcijas, būtų atsisakyta ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos koordinavimo funkcijos.

Keičiant Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies 2 punktą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 27 straipsnio 4 dalį, įsigaliojusią 2017 m. liepos 1 d., siūloma Įstatyme valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų ar parametrų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, kompetenciją papildyti nuostata, kad jos nustato asmenų, atliekančių nuolatinę įrenginių priežiūrą, kvalifikacijos arba specialiųjų žinių ir įgūdžių reikalavimus.

Įstatymo projekto 4 straipsnio 3 dalies 2 punktu siūloma nustatyti Valstybės institucijos, atsakingos už potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros kontrolę, pareigą nustatčius įrenginių priežiūros pažeidimus, keliančius grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai, uždrausti įrenginį naudoti ir apie tai pranešti įrenginio savininkui. Taip bus geriau užtikrinamas saugus įrenginių naudojimas ir žmonių gyvybės, sveikatos ir aplinkos apsauga nuo potencialiai pavojingų įrenginių poveikio.

5. Įstatymo projekto 6 straipsniu siūloma nustatyti akredituotųjų įstaigų pareigas, teises ir atsakomybę, sujungiant Įstatymo 7, 8 ir 9 straipsnius, atsisakant pasikartojančių nuostatų.

6. Keičiant Įstatymo projekto 7 straipsnį ir panaikinant Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 7 punktą, siūloma atsisakyti nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimo. Atsisakius nuolatinės įrenginių priežiūros licencijavimo, nuolatinę įrenginių priežiūrą atliekantiems asmenims bus sumažinta neproporcingų reikalavimų, didinama konkurencija rinkoje, suteikiant asmenims galimybę atlikti nuolatinę įrenginių priežiūrą siauresnėse srityse ir išlaikant teikiamų paslaugų kokybę.

Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 ir 4 dalimis siūloma nustatyti reikalavimus įrenginio nuolatinę priežiūrą atliekantiems asmenims, suvienodinti reikalavimus ir įrenginio savininkui ar jo darbuotojams, vykdančioms nuolatinę priežiūrą, ir įrenginio savininko pasirinktiems juridiniams ar fiziniams asmenims, su kuriais sudaryta įrenginio nuolatinės priežiūros atlikimo sutartis.

7. Įstatymo projekto 8 straipsniu siūloma nustatyti įrenginių savininkų pareigas ir atsakomybę, sujungiant Įstatymo 10 ir 11 straipsnius.

Keičiant Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalį, siūloma nustatyti pareigas, kurias turi vykdyti įrenginio savininkas, kad užtikrintų saugų įrenginio naudojimą ir tinkamą įrenginio techninę būklę.

Keičiant Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 2 punktą, siūloma sujungti Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1 punktą, 10 straipsnio 1 dalies antrą sakinį ir 10 straipsnio 2 dalies 5 punktą, kad būtų aiškiai apibrėžti duomenys, kuriuos turi pateikti įrenginių savininkai, ir gauta išvada, ar įrenginiai tinkamos techninės būklės ir parengti saugiai naudoti.

Keičiant Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 3 punktą, siūloma nuostatas dėl įrenginio registravimo suderinti su Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 5 straipsnio 3 punkto nuostatomis ir Įstatyme nurodyti, kad įrenginiai registruojami Registre, o ne Valstybinėje darbo inspekcijoje.

Taip pat, atsižvelgiant į Registro nuostatų 16.2 papunktį ir 23 punktą, Kodekso projekto 47¹ straipsnio 1 dalyje siūlomą administracinę atsakomybę už Registro duomenų nepateikimą Registro tvarkytojui, sistemiškumo principą, siūloma papildyti Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 3 punktą nuostata, kad įrenginio savininkas turi teikti Registro tvarkytojui pasikeitusius Registro duomenis Registro nuostatų nustatyta tvarka.

Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 4 punktu siūloma pakeisti Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punktą, 10 straipsnio 3 dalį, panaikinti 10 straipsnio 2 dalies 9 punktą ir nustatyti, kad įrenginio savininkas įrenginio nuolatinę priežiūrą gali atlikti savarankiškai, kai atitinka Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas, arba sudaryti sutartį dėl nuolatinės įrenginio priežiūros su juridiniu ar fiziniu asmeniu, atitinkančiu Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 ir 4 dalių reikalavimus. Taip sudaroma galimybė potencialiai pavojingo įrenginio savininkui pačiam ar jo darbuotojams atlikti įrenginių nuolatinę priežiūrą, jeigu šie asmenys yra įgiję tinkamą kvalifikaciją ar žinias ir įgūdžius.

Keičiant Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 5 punktą, siūloma jį sujungti su Įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 8 punktu, papildyti įrenginio savininko pareigą dėl įrenginio sustabdymo. Siekiant įgyvendinti aiškumo ir sistemiškumo principus, siūloma Projekto 8 straipsnio 2 dalies 5 punktą papildyti – nurodyti ne tik pareigą sustabdyti įrenginį, bet ir pranešti Valstybės institucijai, atsakingai už potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros kontrolę, akredituotosioms įstaigoms apie potencialiai pavojingų įrenginių avarijas, jų veiklos sutrikimus ir su tuo susijusius sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus bei žalą aplinkai ar turtui, organizuoti avarijų padarinių lokalizavimą ir likvidavimą bei tyrimą ir imtis veiksmų pašalinti sutrikimus ir pradėti įrenginį naudoti tik nustačius, kad įrenginys yra saugus naudoti.

Keičiant Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalies 6 punktą, siūloma nustatyti įrenginio savininkui pareigą teikti akredituotosioms įstaigoms tikrinti nenaudojamus įrenginius (dėl prastovos, netinkamos techninės būklės ir pan.) dėl saugos žmonių gyvybei, sveikatai ir aplinkai, jeigu įrenginys nenaudojamas įrenginių priežiūros norminiuose teisės aktuose nustatyta laikotarpį po paskutinio įrenginio techninės būklės patikrinimo, ir gauti akredituotosios įstaigos išvadą dėl nenaudojamo įrenginio saugos žmonių gyvybei, sveikatai ir aplinkai. Registro vasario 28 d. duomenimis, Lietuvos Respublikoje įregistruoti 41 295 įrenginiai, iš jų 4 469 įrenginiai yra laikinai nenaudojami, 228 – pripažinti netinkamais naudoti. Net ir nenaudojami įrenginiai gali kelti pavojų žmonių gyvybei, sveikatai ir aplinkai. Vadovaujantis Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punkto, Registro nuostatų 12.19 papunkčio ir įrenginių priežiūros norminių teisės aktų nuostatomis, nenaudojamo įrenginio techninė būklė nėra tikrinama, todėl įgyvendinus šią nuostatą įrenginių savininkai privalės imtis veiksmų, kad įrenginys nekeltų pavojaus žmonių gyvybei, sveikatai ir aplinkai. Gavus išvadą, kad įrenginys nesaugus, savininkai privalės imtis priemonių akredituotosios įstaigos išvadoje nustatytoms neatitiktims pašalinti, pakartotinai pateikti akredituotosioms įstaigoms patikrinti nenaudojamą įrenginį arba sutvarkyti įrenginį Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka.

Kodekso projektu siūloma nustatyti įrenginių savininkų ir juridinių ar fizinių asmenų, su kuriais sudaryta sutartis įrenginio priežiūrai atlikti, atsakomybę už įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimus.

Papildžius Kodeksą 47¹ straipsniu ir atlikus 589 straipsnio pakeitimą, Valstybinė darbo inspekcija galėtų taikyti sankcijas dėl įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimų ir

tokiomis priemonėmis įpareigoti įrenginių priežiūrą vykdančius asmenis tinkamai vykdyti jiems pavestas pareigas.

Administracinių nuobaudų dydžiai už įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimus nustatyti atsižvelgiant į administracines nuobaudas, nustatytas dėl panašių administracinių nusižengimų (administracinių nusižengimų, susijusių su energetika, transportu ir kelių ūkiu), Registro duomenis apie įrenginių, nenaudojamų įrenginių, pripažintų netinkamais naudoti, skaičių, užfiksuotų įrenginių priežiūros norminių teisės aktų pažeidimus, Lietuvos statistikos departamento duomenis apie vidutinį darbo užmokestį įrenginių priežiūros srityje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Ekonomikos ir inovacijų ministerija vykdė projektą „Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros“. Minėto projekto paslaugų teikėjo viena iš užduočių buvo pateikti pasiūlymus dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo chemijos srityje, kurie mažintų administracinę naštą ir (arba) prisitaikymo išlaidas. Paslaugų teikėjas pateikė pasiūlymą naikinti nuolatinės pavojeingų įrenginių priežiūros licencijavimą bei įgaliojimų suteikimą akredituotosioms kontrolės įstaigoms. Paslaugų tiekėjas įvertino, kad įgyvendinus pasiūlymą verslui prisitaikymo išlaidos sumažėtų 1,376 mln. eurų.

Vadovaujantis Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“, apskaičiuotas Įstatymo sukeltas numatomas administracinės naštos pokytis, kuris sumažėtų 431,47 euro.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto antikorpucinis vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 13 punkto nuostatomis, nes juo numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su licencijuojamos ūkinės komercinės veiklos ar ūkinės komercinės veiklos, kuriai vykdyti reikalingas valstybės ar savivaldybės institucijų leidimas, subjektų kvalifikacijos ir dalykinės reputacijos reikalavimų nustatymu, panaikinimu ar pakeitimu. Atlikus Įstatymo projekto antikorpucinį vertinimą, korupcijos rizikos nenustatyta. Įstatymo projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

Kodekso projekto antikorpucinis vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 15 punkto nuostatomis, nes juo numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su atsakomybės už teisės pažeidimus sąlygomis. Atlikus Kodekso projekto antikorpucinį vertinimą, korupcijos rizikos nenustatyta. Kodekso projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų keitimas sudarys palankesnes sąlygas verslui įrenginių priežiūros srityje, panaikinant perteklinius reikalavimus.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su Įstatymo projektu teikiamas Kodekso projektas.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymo projekte patikslintos sąvokos „Potencialiai pavojingi įrenginiai“, „Įgaliota įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga“ ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Įstatymo projekte ir Kodekso projekte naujų sąvokų nesiūloma.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas ir Kodekso projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir iki įstatymo įsigaliojimo pateikti Vyriausybei tvirtinti šiuos Vyriausybės nutarimų projektus:

1. „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ pakeitimo“;
2. „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimo Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
3. „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir valstybės rinkliavos mokestimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
4. „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 21 d. nutarimo Nr. 704 „Dėl įgaliojimų suteikimo pavojingųjų krovinių vežimo automobilių ir geležinkelio keliais ir su tuo susijusios veiklos srityse“ pakeitimo“.

Priėmus Įstatymo projektą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija turės parengti ir iki įstatymo įsigaliojimo pateikti socialinės apsaugos ir darbo ministrui, susisiekimo ministrui, energetikos ministrui, ekonomikos ir inovacijų ministrui tvirtinti šiuos įsakymų projektus:

1. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. liepos 7 d. įsakymo Nr. A1-196 „Dėl Keleivinių lynų kelių saugaus naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
2. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. sausio 24 d. įsakymo Nr. A1-15 „Dėl pavojingų medžiagų mobilių talpyklų ir jų įrangos techninės būklės tikrinimo tvarkos nustatymo“ pakeitimo“;
3. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. A1-61 „Dėl Liftų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
4. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. A1-147 „Dėl Eskalatorių ir judamųjų takų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;
5. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. A1-232/4-306 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
6. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. gegužės 9 d. įsakymo Nr. A1-150/3-161 „Dėl Mobiliųjų talpyklų, skirtų pavojingoms medžiagoms ir preparatams vežti keliais, priežiūros laikinųjų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

7. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 30 d. įsakymo Nr. A1-178 „Dėl Laikinių pavojingų medžiagų stacionariųjų beslėgių talpyklų priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

8. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. A1-707 „Dėl Statybinių keltuvų naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

9. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymo Nr. A1-425 „Dėl Kėlimo kranų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

10. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. A1-454 „Dėl Mobilųjų darbinių kėlimo platformų naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

11. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. sausio 30 d. įsakymo Nr. A1-45 „Dėl Pramoginių įrenginių naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

12. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. vasario 1 d. įsakymo Nr. A1-52 „Dėl Kabamųjų ir pastatomųjų platforminių įrenginių naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

13. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. birželio 14 d. įsakymo Nr. A1-287 „Dėl Mašininės pavaros vertikaliojo kėlimo neįgaliųjų keltuvų naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

14. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. A1-333 „Dėl Reikalavimų darbuotojų, kuriems pavesta atlikti potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą ar juos pertvarkyti, ir darbų su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovų kvalifikacijai arba specialioms žinioms ir įgūdžiams patvirtinimo“ pakeitimo“;

15. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymo Nr. A1-232/4-306 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

16. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. birželio 10 d. įsakymo Nr. 1-82 „Dėl Vandens garo ir perkaitinto vandens vamzdynų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

17. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. balandžio 16 d. įsakymo Nr. 1-37 „Dėl Degalinių eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

18. „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. 4-207 „Dėl Naftos ir naftos produktų magistralinių ir jūrinių vamzdynų eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

19. „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. 4-466 „Dėl Degiąsias dujas naudojančių pramoninių įrenginių eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

20. „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. lapkričio 15 d. įsakymo Nr. 403 „Dėl Slėginių indų naudojimo taisyklių DT 12-02 patvirtinimo“ pakeitimo“;

21. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. 1-102 „Dėl Garo ir vandens šildymo katilų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

22. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2018 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 1-148 „Dėl Slėginių vamzdynų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

23. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. 1-128 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo sistemos eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

24. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. gegužės 2 d. įsakymo Nr. 1-82 „Dėl Gamtinių dujų skirstymo ir vartotojų sistemų eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Energetikos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir iki įstatymo įsigaliojimo pateikti ekonomikos ir inovacijų ministrui, energetikos ministrui, socialinės apsaugos ir darbo ministrui pripažinti netekusiai galios šiuos įsakymų projektus:

1. „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. 4-457 „Dėl įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“;
2. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymo Nr. A1-246 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“;
3. „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. 1-291 „Dėl Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašo patvirtinimo“;
4. „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. A1-289 „Dėl Naujų ir naudotų importuojamų potencialiai pavojingų įrenginių techninių dokumentų patikrinimo ir šių įrenginių tinkamumo naudoti Lietuvos Respublikoje pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą buvo pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos ir advokatų kontoros „TGS Baltic“ bei UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“, veikiančių pagal 2016 m. rugpjūčio 4 d. jungtinę sutartį, taip pat pagal 2017 m. kovo 8 d. sudarytą Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros Chemijos srityje atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo bei kitų susijusių paslaugų viešojo pirkimo sutartį Nr. 8-42, pasiūlymai.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Darbų sauga“, „techninė priežiūra“, „gaminio sauga“, „techninė informacija“, „techninė pagalba“, „techninė priežiūra ir remontas“, „techninės instrukcijos“, techninis personalas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Vadovaujantis Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, įregistruotą Lietuvos Respublikos Seime, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija notifikuos Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Linas Kukaitis

Asmenų priėmimo ir dokumentų
valdymo skyriaus stilistė

Jūratė Balčiūnienė

2019-03-08